

Honza Sláma se ve své praktické diplomové práci zaměřil na formát odkrývání a zobrazování souvislostí mezi silami, které formují nekonečný vesmír, ale zároveň jsou odpovědné za chuť každodenní snídaně. Nic víc a nic míň. Jak sám říká, cituji z jeho předběžné obhajoby, „překračování světa imaginárního do světa reálného“. Imaginární svět by mohl zastupovat vesmír a reálný svět by zde mohl náležet snídani. Mohlo by to být samozřejmě opačně, leč proč to komplikovat. Pro Honzu Slámu je atraktivní a klíčový proces překračování. Není tady jen pozorovatelem a interpretem vesmírného významu snídaně. Komunikuje s námi jinak, než jak to dělají učitelé, kteří na všechno znají odpověď. Honza Sláma vytváří obrazy, do kterých nás tou nejmírnější formou násilí vtahuje. Je tvůrcem obrazu pohádkového hrdiny, který putuje po spirále k nekonečnu. Postavička z večerníčku se dívá do nebe a není pochyby, že něco vidí.

Jeho postupy se, ale podobají nejvíce tvořivé síle matky země, jakožto bytosti ženské inteligence, která chaos používá jako tvořivý princip. Mnohoznačnost je médium, tranz je forma. Samozřejmě by to mohlo být opět naopak.

Je dost dobrých důvodů, proč není potřeba podlehnout panice, když je pár dnů před odevzdáním práce v ateliéru vidět jen jakási skrumáž podivností. Už tento samotný pohled na ni je totiž nevysvětlitelně vyplněný a úplný. Zeptal jsem se v takové chvíli, když jsem na to zíral, jak to vlastně má v úmyslu prezentovat a taky kde, na jakém místě. Trvalo to maximálně hodinu, potom mi oznámil, ať se jdu podívat, že už to má jasné, jen jestli k tomu něco nemám. Nic jsem k tomu neměl.

Honzu silně přitahuje kutilství, jednak jako společenský fenomén, i jako průzkum možného kreativního postupu. Teoreticky se kutilstvím zabýval v teoretické části své diplomové práce, a stejně tak je kutilstvím bezesbytku naplněna i tato praktická realizace. Kutilství nelze považovat za nějakou marginální kulturu, když si uvědomíme, že každý obor lidské kultury má své významné kutily. Kutí filozofové, kutí vědci, kutí umělci, atak dále. Bez těchto kutilů by např. ve vědních oborech postupoval vývoj kupředu omnoho pomaleji. Pak tu máme mezioborové kutilství, které bezpochyby pochází z přirozených důvodů a potřeb současného pojetí kultury. Vědci a umělci filozofují, Teoretici umění stále častěji umění spolutvoří, což je všeobecně příznivě akceptováno, protože tím dochází k akceleraci vývoje v jednotlivých oblastech. Možná má potřeba urychlování iracionální původ, možná je podložena pragmaticky, všichni kutilové světa, by ale dnes dokázali osídlit jeden celý kontinent. Jan Sláma, ale není kutil v pravém slova smyslu. Myslím si, že ho přitahují všechny heterogenní strategie tvorby. Stejně jako liberála přitahuje alternativa, má pro Honzu zvláštní kouzlo prostředí periferie a rozhraní všeho druhu. Není to orientace nepřizpůsobivého asociála, je to tvůrčí vášeň a ta se nemá brzdit.

Je například těžké sdílet s Honzou společný prostor ateliéru, protože Honza nerozděluje prostředí na izolované, uzavřené části užívané společně, ale zabydluje ho zcela a nekompromisně. Dá se jen stěží pochopit, proč mu to ostatní uživatelé ateliéru umožňují. Jedno konzultační odpoledne si Václav Stratil, který přišel na návštěvu, usedl u nás v ateliéru do židle a ta se pod ním rozpadla. Rozplácla se i s ním na zem, a tak si raději sedl na gauč.

Honza svůj obraz židle opravil třemi hřebíky a okamžitě vrátil na místo. Týden nato jsem si do té židle sedl já a skončil stejně jako Václav na zemi. Velmi obezřetně se od té doby zabývám tím, co mám považovat za obrazy a co za skutečné předměty, pokud je někde blízko Honza Sláma. Další formulace z jeho slovníku pojmů, které se týkají diplomové práce, je slovo „Vznešeno“. „Vznešeno“ se dá spatřovat úplně všude, i když nejspíše na něj natrefíme na místech a v situacích, kde ho za běžných okolností ani nevyhledáváme. Honza slovu vznešeno rozumí svým způsobem a je tomu stejně u mnoha dalších pojmů. Ten svůj způsob mu zcela jistě nikdo nevezme a tak je ztrátou času mu jej brát.

Honza Sláma patří mezi studenty, u kterých nemám pochyby, že se umělecké tvorbě věnují naplno a že tomu tak bude i po ukončení studia. Tak nějak samozřejmě považuji Honzu za umělce. Není to ve vyhraněnosti jeho stylu, nebo vytríbenosti rukopisu, je to vidět v Honzových očích, když pracuje, anebo vysvětluje své záměry. Nejvíce pak v okamžiku, když se dívám na výsledky jeho tvorby.

Diplomovou práci Jana Slámy hodnotím stupněm A

Doc. Ak. Mal. Vladimír Merta

